

לאחר שכל מומחי התיאטרון הספידו אותו כבר והחליטו שמקור השראתו יבש, חזר טנסי ויליאמס לאחרונה לכותרות במ"ח לוא התנופה. קודם כל, משום שהחל ב"קאיריה חדשה נוסף על הישנה: במחזה החדש שלו, ה"הרות קטנות הוא מופיע בעצמו באחד התפקידים הראשיים, מה ש"גרם לכך שלמרות הביקורות הפושרות, נהר הקהל לראותו על הבימה. שנית, הוא חזר להיות אישיות ציבורית מבו"קשת. מי שראה את טנסי חלוקת פרסי האוסקר, והתייג בכך שויליאמס היה בין אלה שהתכבדו בחלוקת הפרסים. ל"אחרונה, הוא גם דמות שכיחה בתוכניות הראינות בטלוויזיה האמריקאית. בין ה"יתר, הוא החל לדבר בצורה גלויה על עצם היותו הומוסקסואלי, ואף התלוצץ על כך בתוכניתו של די"ק קאבט. המראיין שאל אותו כיצד נהגו לכתוב כשהיה י"ד. "הרי טנסי הוא שם מסובך מדי, האם קראו לך טנ"ז", "לא דווקא" השיב ויל"אמס. "מאחר ונולדתי במיסיסיפי, קראו לי מי"ז."

כך שאם באמת רציתם לדעת משהו על אופנבך — תצטרכו להמתין להודמי נות אחרת.

ספרים

יאר דורי — סיפורו של צנחן ישראלי בשבי המצרי. מאת אה"רן דולב — יאר דורי. הוצאת "בוטח", 190 עמודים.

ראש הממשלה גולדה מאיר, הרמטכ"ל רב-אלוף דויד אלעזר, שר המסחר וה"תעשייה חיים בר-לב. כל צמרת צה"ל — ולצידם סמלים וטוראים פשוטים. כל אלה, מיועדים להתאסף השבוע יחד — בחגיגה לרגל הוצאתו של ספר חדש. ולא רק הם. בטקס, שיערך באחד המ"קומות המפוארים בתל-אביב — מלון פלאזה החדש — תהיינה נוכחות גם 15

בידור

שמפניה תוצרת ישראל

"כל מה שרצית לדעת על אופן ולא העז לשאול את בן", שתי אופרטות מאת ז'אק אופנבך. ב"יצוע בת-שבע ציילר, זני מסינג ויערן בניאל. תירגם וביים: עירן בניאל. ניהול מוסיקלי: יצחק שטיינר.

ז'אק אופנבך הוא בהחלט אדם שכדאי להיזכר בו. בנו של חזן גרמני אשר אימץ לעצמו את שם עיירת מולדתו (במקור קראו לו ויינר), הוא נחט בפאריז, הפך לסמל השנינות, הפסקות, החריפות, ההר מור, ההיזור והברק של בירת צרפת במחצית השניה של המאה שעברה. המוסיקה שלו אינה שייכת אמנם לנכסי צאן ברזל של הרפרטואר הקלאסי. אבל כאשר יודעים איך לבצע אותה, להבליט את סלסוליה ואת חמוקיה, הריהי עד היום בידור מן הסוג המשובח: שמפניה יבשה, דוקרנית ונעימה לחיך.

אלא שההופעה בעלת השם המשונה, כל מה שרצית לדעת על אופן, משולה לשמפניה תוצרת-הארץ, אם לא למיץ-ענבים חם. בשני המערכונים המוסיקליים המוקדמים של אופנבך, מתאמצים שלושת השחקנים להצחיק את הקהל — אך השכר לכל המאמצים הוא צרור נבוב של גיחור-כיח חיוורים.

ואילו המוסיקה — זו זקוקה לזמרים מאומנים היטב, ולא רק לכאלה שאוהבים אותה. אך זמרים מאומנים היטב היה אחד הדברים שלא היו בהצגה, ואם העלילות עצמן אמורות היו להציל את המצב, הרי הבדיחות הקטנות על שני קבצנים עיוורים-מלאכותיים, ועל משולש נצחי שמורכב ממבריח-חלתרובן-דודה, שוטר-המכס — אלה לא שימשו אפילו בימי אופנבך יותר מאשר תירוצים להחניו.

שתי רגליו, רטייה על עינו האחת וגידם ידו האחת חסרה, יכול היה להפוך בקלות למסה לאומנית הוצבת-להבות, המדברת בקול רם וגבוה על אהבת מולדת, הקי רבה על קידוש-השם, וכן הלאה. אולם יאר דורי ואהרון דולב בחרו לי"תאר את המאירעות מסמריה-השיער, שידו של כוח-עליון ועליטבעי התערבה במה"לכיהם המזורים, בלשון המעטה. הם מ"ספרים את הדברים בפשטות, ללא מלי"צות, ללא קישוטי-לשון מיותרים. דווקא גישה זו הפכה את הסיפור (שכמה פרקי"הכנה לכתובתו הופיעו במעריב), לתעודה"אנושית מזועזעת, מרתקת ומרגשת, על"צעיר שנוק בטרם-יעת למיבחנים גדולים. ויקטור בוטיבנובסקי — זהו שמו ה"מקורי של יאר — בא מארגנטינה לי"קיבוץ להבות-הבטן כמתנדב, מיד לאחר"מלחמת ששת-הימים. בתום שבועה חודשי"שירות בקיבוץ, נאלץ לשוב לארגנטינה, אל אמו ואחיה-התאום דניאל. לפי החוק

דורי כחייל ישראלי ואחיו התאום כחייל ארגנטינאי קשרים מסתוריים משני עברי האוקיינוס

הארגנטיני, חייב אחד מכל צמד-תאומים לשרת בצבא. יאר, שמצא עצמו קשור קשר עז לישראל, רצה להתגייס לצה"ל, סיכם עם אחיו שהאח ישרת בצבא ה"ארגנטיני.

יחסיו של יאר עם דניאל הם אחת הפרשיות המסתוריות והמרטיטות בספר. היא מחוקת את ההרגשה כי המאורעות שקרו חזקים מכל תאור אפשרי שינסה להאדירם במליצות. מספר יאר:

"ביום בו הועברתי, קטוע ידימיני, מ"בית-החולים הצבאי בקהיר אל כלא עב"אסייה, קרתה לדניאל תאונת-מכונית, בארגנטינה, והוא נפצע קשה בידימינו. לורועו נישקה סכנת-יקטעה, כדי לה"צילה ביצעו הרופאים ניתוח מסובך של"השתלת-עצם."

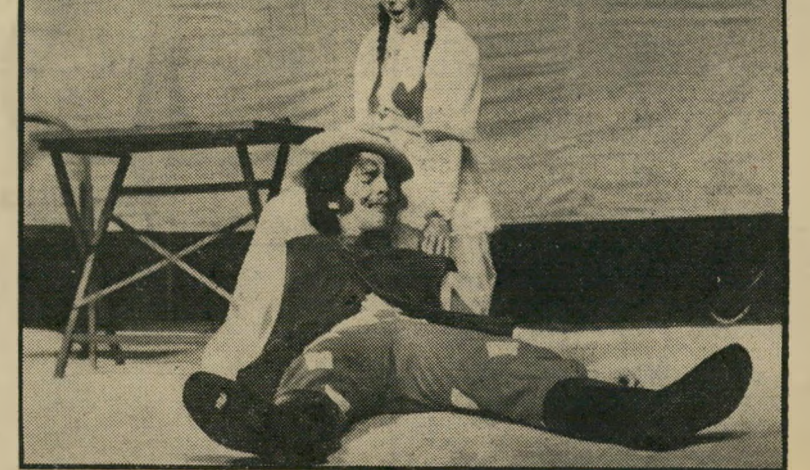
לא היה זה הפלא היחיד, בין שני התאומים-הזהים: "דניאל החל להפעיל מחדש את ידו בארגנטינה — ממש ביום בו קיבלתי אני יד-תותבת במרכז-השי"קום, בבית-החולים עלישם שיבא."

ניסים ניספים שמספר יאר: "בליל פציעתי ונפילתי בשבי, פקדו את דניאל חלומות-בעתה. הוא דימה לראותני פצוע ומתבוסס בדמי. אותו בוקר, התקשר ה"נספה הצבאי בשגרירות ישראל בבואנוס"אייירס, והודיע לאמא כי נפצעתי בקרב עם המצרים ונפלתי בשבי.

משפחות שכולות — משפחות חבריו של סמל הצנחנים יאר דורי, אשר נפלו ב"היתקלויות בסואץ ביום ה' 30.5.70, ב"עיצומה של מלחמת-ההתשה.

הספר החדש, שיוענק במעמד זה ל"משפחות השכולות וכן למשפחות הש"בויים הישראליים שנתרו עדיין במצרים ובטוריה, וכמובן גם לאותם בריימזל ש"חזרו מן השבי, מאז מלחמת ששת הי"מים — אינו ספר מן השורה. זהו סר"פורו של צנחן ישראלי בשבי המצרי, ה"מסופר בגוף ראשון על-ידי יאר דורי, שהיה כלוא במצרים למעלה מ-10 חודשים, כשלידו עוזר העיתונאי אהרון דולב.

סיפורו של הצעיר (25) שעבר את כל מדורי הגיהנום, פירפר ארוכות בין חיים למות וחזר לארץ מרוסק אברים, פצוע

ציילר ומסינג ב"כל מה שרצית" צרור נקוב של גיחוכים חיוורים

דורי ואמו ביום שבו מהשבי תעודה אנושית מזועזעת

הומור המיוחד שלהם: "כל אימת שה"גיע אלינו הספר המצרי, היה מוטי בכלר מלמד אותנו פרק בספרות-עילית. מוטי"סיגנן את תסרוקתו של כל אחד בהתאם לניסיונו וידיעותיו. יום אחד, לאחר ש"קיבלנו חוברת פלייבוי, בחר לנו מוטי"תסרוקות אופניות בנוסח הדוגמנים המ"לוקקים שהופיעו על דפי העתון.

ואיך אפשר לכתוב את דאגת-האב של דן אבידן לשלמו של יאר — "ויקטור"אתה תקרר, ויקטור, תלבש סוודר. ויק"טור, אל תאמץ את העין. ויקטור, תלבש גופיה", או, אבי קלדס, חבר אחר — דוגמה ומופת לעידוד מוסרי: "נכון, היום אינך עוד מה שהיית. היום אתה יאר דורי, מינוס יד, פלוס נסיון-חיים והכרת ערך עצמך. אינך אדם מוגבל, ובכלל, אינך שלמות אנושית. כל אדם מוגבל ב"דרכו שלו."

ומעל לכל, היחס לאוייב, יחס מורכב ומעורב לאוייב מורכב ומעורב. אויב מצרי, שהיו בו רופאים רחומים וחוקרים אכזריים, סיהרים עלובי-נפש ואסירים ש"ערקו מן הצבא, העדיפו את הכלא על הסכנה, והיה אותו רופא מצרי, עדין, תרבותי ומשכיל, שרק במקרה, כמו בכל מלחמה, לובש את המדים שהוא לובש. "הרופא העדין סיפר לנו, כי בששת הימים שרת בסיני, ונדד לבדו חמישה ימים ללא מים, משנתפס על-ידי כוחו"תינו, זוהה כרופא ושוחרר. אך, לא לפני שרוקנו את מימיותיו והותירנו במידיבר ללא טיפת-מים. יסורי צמאנו גברו עד כדי כך, שלבסוף נאלץ לשנות מן ה"שתן שלו כדי להישאר בחיים.

פרשת הרופא והמימיות העכירה את רוחנו. המעשה, אם אכן אירע, ניראה לנו כבלתי-אנושי. אך הרופא דיבר על ה"חיילים הישראליים שעוללו לו זאת, ללא טינה. הוא האשים רק את המלחמה. "המלחמה", אמר הרופא העדין, היא קללת המין האנושי."

חשבונות על זכויות יוצרים מנהלים לא רק בעולם הזה, אלא גם בעולם הבא. זה מה שקורה לאחרונה, כאשר ואסלב ניידינסקי ואיגור סטראווינסקי פתחו ב"ויכוח על הזכויות לפולחן האביב, ליתר"דיוק, מאחר ושניהם אינם כבר בין החיים (המלחין מת רק לאחרונה, ואילו הרקדן נפטר ב"1950, אחרי שהיה מאושפז במשך שנים רבות בבית משוגעים), נערכת ההתדיינות בין אלמנתו של ניידינסקי, רוסולה, למור"לים החזיקים בזכויות ה"יצירה המוסיקלית, מסתבר שכאשר עבד סטראווינסקי, לפני 60 שנה ומעלה, ב"שרות להקת הבלט הרוסית של דיאגילוף, וכתב את המוסיקה לפולחן האביב, הסכים עם ניידינסקי, שהכיין כוריאוגרפיה לבלט, ועם סווסטולאב רוריך, שכתב את נושא, שיפריש להם שליש מזכויות היוצרים. מאז, תפח חשבונו של סטראווינסקי מ"תמלוגי יצירה זו בלבד בכ"2 מיליון דולר, ואילו השניים האחרים זכו רק לפרוויז, (המשך בעמוד 12)